

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 1962, sp. zn. Tp 82/62

Číslo: 12/1962

Právní věta:

Stanovisko k postupu soudů při přejímání záruk společenských organizací za nápravu provinilých osob.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.04.1962

Spisová značka: Tp 82/62

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Výchovné spolupůsobení společenské organizace, Vykonávací řízení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 3

141/1961 Sb. § 4

141/1961 Sb. § 5

141/1961 Sb. § 6

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

STANOVISKO

trestního kolegia Nejvyššího soudu k postupu soudů při přejímání záruk společenských organizací za nápravu provinilých osob.

Spolupráce orgánů činných v trestním řízení se společenskými organizacemi (§ 4 odst. 1 tr. ř.), jak ji upravuje zákon v ustanovení § 3, 4, 5 a 6 tr. ř., je v současné etapě vývoje našeho socialistického státu základním požadavkem a nezbytným předpokladem úspěšné činnosti všech soudů. Tato spolupráce se v řízení před soudem projevuje zejména při vysílání společenských žalobců nebo obhájců a přejímání záruk společenských organizací za nápravu provinilých osob. Základní organizace ROH mohou podávat za odsouzeného i žádost o udělení milosti, navrhnout soudu zahlazení odsouzení před uplynutím zákonné lhůty, informovat se v ÚNZ o chování a stupni nápravy zaměstnance odsouzeného k trestu odnětí svobody a navrhnout soudu záruku za dovršení nápravy odsouzeného po jeho podmíněném propuštění, po odpykání poloviny (u zvláště nebezpečných recidivistů dvou třetin, u mladistvých jedné třetiny) trestu odnětí svobody, nebo podmíněném upuštění od zbytku trestu zákazu činnosti.

Zvláštní význam má péče základních organizací ROH za převýchovu odsouzených pracovníků (i když v těchto případech záruku za nápravu nenabídla, ani ji nepřevzala). V těchto případech by se měl soud zpravidla obracet na základní organizaci ROH v zájmu dosažení účelu trestu i nápravy pachatelů trestných činů, zejména mladistvých, kteří si odpykali trest odnětí svobody, nebo jiný trest, k němuž byli odsouzeni, nebo osob podmíněně propuštěných z výkonu trestu. Jen tak lze dosáhnout dalších výsledků v boji proti kriminalitě.

Vzhledem k nové zákonné úpravě o součinnosti soudů a společenských organizací se zřetelem k směrnici ÚRO o úkolech základních organizací ROH při ustavování společenských žalobců a společenských obhájců a při přejímání záruk za nápravu provinilých osob (usn. předsednictva ÚRO z 30. 1. 1962) je nutné, aby soudy důsledně ve všech stadiích trestního řízení dbaly všech možností součinnosti se společenskými organizacemi.

Je zejména třeba, aby neztrácely se zřetele možnosti zasedání přímo na závodě, radily se s funkcionáři společenských organizací o zesílení možností výchovného působení, zajištění nápravy pachatele, odstraňování příčin trestné činnosti apod.

Jestliže se členská schůze společenské organizace (ROH, ČSM, JZD) usnesla převzít záruku za nápravu obžalovaného, je v jednotlivých stadiích řízení před soudem třeba postupovat takto:

I.

Jestliže společenská organizace nabídla převzetí záruky za nápravu obžalovaného ještě před přijetím obžaloby, musí předseda senátu podle § 186 odst. 2 tr. ř. nařídit předběžné projednání obžaloby senátem. Před tím předseda senátu může provést úkony podle § 185 odst. 2 tr. ř., aby si např. předběžně zjistil, jaké jsou na pracovišti předpoklady pro výchovné působení kolektivu na obžalovaného, aby ověřil postup společenské organizace při přebírání záruky. Při předběžném projednání obžaloby rozhodne soud, zda si věc ponechá, nebo zda ji postoupí místnímu lidovému soudu (dále jen MLS).

Rozhodne-li soud, že věc předá k vyřízení MLS, pak záruku přijme a věc postoupí MLS podle § 188 odst. 2 písm. a) tr. ř. Rozhodnutí soudu při předběžném projednání obžaloby v tomto případě bude znít:

„Trestní věc proti ... stíhanému pro tr. čin podle § ... se podle § 188 odst. 2 písm. a) tr. ř. postupuje MLS v ... „

V tomto případě soud, po právní moci usnesení, vyrozumí vždy společenskou organizaci, která nabídla záruku, a požádá ji, aby ve smyslu záruky vzala na sebe péči o nápravu obviněného a dbala, aby popřípadě nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil (§ 174 odst. 3 tr. ř.).

II.

Rozhodne-li soud při předběžném projednání obžaloby, že obžalobu přijímá a věc si ponechá k dalšímu řízení, anebo obdrží-li nabídku záruky od společenské organizace až po přijetí obžaloby, pak o nabízené záruce rozhodne teprve v rozsudku (§ 122 a § 125 tr. ř.). V případě, že záruku v tomto stadiu trestního řízení přijme, vyjádří to uložením převážně výchovného trestu, který není spojen s odnětím svobody nebo upuštěním od potrestání (§ 4 odst. 1 tr. ř.).

Rozsudečný výrok bude v takovém případě poukazovat kromě uvedení zákonného ustanovení, podle kterého bude trest event. uložen, také výslovně na přijatou záruku společenské organizace (viz § 122 tr. ř.). Tak při ukládání podmíněného trestu odnětí svobody a při upuštění od potrestání bude přijetí záruky v rozsudečném výroku vyjádřeno též příslušné zákonné ustanovení (§ 58 odst. 1 písm.

b), anebo § 24 odst. 1 písm. b) tr. zák.).

Rovněž při uložení jiných druhů trestů jako např. nápravného opatření, zákazu činnosti, peněžitého trestu, u nichž není přijetí záruky vyjádřeno přímo v příslušném zákonném ustanovení, bude rovněž třeba vzhledem k ust. § 122 tr. ř. ve výroku rozsudku přijetí záruky přímo slovy vyjádřit.

V zájmu jednotnosti a přehlednosti bude vhodné, aby soud vždy, když záruku společenské organizace přijal, uvedl přímo ve výroku rozsudku, (v odstavci, který by následoval za výrokem o trestu), že trest byl uložen na základě přijaté záruky společenské organizace. Tak např.:

Obžalovaný XY se odsuzuje podle § 132 odst. 1 tr. zák. s použitím § 43 odst. 1 tr. zák. a § 44 tr. zák. k trestu nápravného opatření v trvání 8 (osmi) měsíců se srážkou 15 % (patnácti procent) z odměny za práci.

Tento trest byl uložen se zřetelem k záruce základní organizace ROH závodu, (jméno a adresa).

V každém takovém případě, kde bude nabídnuta záruka společenskou organizací uvedenou v § 4 tr. ř., ať již bude přijata, či nikoliv, bude nutno také v odůvodnění rozsudku vyjádřit stanovisko jaké soud k nabídce zaujal a toto stanovisko zdůvodnit (§ 125 tr. ř.).

Byl-li trest uložen s přihlédnutím k přijaté záruce společenské organizace, doručí soud rozsudek v každém případě příslušné spol. organizaci se žádostí o výchovné působení, jak vyplývá z ustanovení § 329 odst. 1, § 337 odst. 1 a § 359 odst. 1 tr. ř., pokud jde o tresty odnětí svobody podmíněně odložené, nápravné opatření, upuštění od potrestání a nepochybně i u jiných trestů, které nejsou spojeny s odnětím svobody a byly uloženy na základě přijaté záruky.

Soud se zpravidla, když uloží trest, který vyžaduje spolupůsobení společenské organizace, obrátí na závodní výbor ROH pracoviště odsouzeného se žádostí o soustavné sledování stavu převýchovy a podávání informací (podle stanovených termínů). Současně s doručením rozsudku požádá, aby po uplynutí doby stanovené pro záruku (při podmíněném trestu zkušební doby, u trestu nápravného opatření délkou trestu, v ostatních případech podle dohody se společenskou organizací) členská schůze projednala výsledek výchovného působení a sdělila své závěry.

III.

Jestliže bude soud rozhodovat o propuštění obviněného z vazby (§ 73 odst. 1 tr. ř.), anebo o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (§ 331 odst. 2 tr. ř.), na základě přijaté záruky společenské organizace, bude třeba, aby i v těchto případech bylo přímo v usnesení výslovně vyjádřeno, že soud tak rozhodl vzhledem k přijaté záruce. I v těchto případech bude rovněž nutno usnesení zaslat příslušné společenské organizaci se žádostí o výchovné působení. Při sledování podmíněně propuštěného postupuje obdobně jako při podmíněném odsouzení.